

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าตลอดจน แก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมเนื่องจากการศึกษาที่เป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคนด้านต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิด พัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข สามารถเท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งเป็นพลังในการสร้างสรรคและพัฒนาประเทศได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.: 2) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าในการพัฒนาคนนั้นต้องอาศัยกระบวนการศึกษาเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะ “คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.: 1) ดังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยมุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาศักยภาพ เพื่อจะได้มีโอกาสในการพัฒนาประเทศร่วมกันทุกด้านอย่างเต็มที่การศึกษา มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ซึ่งจะสอดคล้องกับคำว่า การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมหรือวัฒนธรรมต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (ปิ่น มาลากุล, 2518: 6)

ในปัจจุบันเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษารอบคลุมในทุกระดับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ในอดีตที่ผ่านมาจำนวนสถานศึกษาเอกชนในระบบโรงเรียน เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ต่อมาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 และพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 จำนวนสถานศึกษาเอกชนขนาดเล็กและขนาดกลาง ได้ยุบเลิกกิจการไปหลายโรง เนื่องจากการขยายตัวในการจัดการศึกษาของภาครัฐ ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักเรียน ในภาคเอกชนลดลงประกอบกับในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 ต่อแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 ที่ดินในเมืองมีราคาเพิ่มสูงขึ้นมาก จึงทำให้มีการนำเอาที่ดินที่เคยใช้เพื่อการศึกษาไปใช้เชิงพาณิชย์มากขึ้น จากข้อมูลในปี 2537 มีจำนวนโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนประเภทสามัญศึกษารวม 2,613 โรง เพิ่มขึ้นเพียง 1 โรงเรียนจากปี 2534 ประเภทอาชีวศึกษา มีจำนวน 301 โรง ลดลงจากปี 2534 จำนวน 11 โรง แต่โดยภาพรวมแล้ว ภาคเอกชนมีจำนวนนักเรียนอยู่

ในความรับผิดชอบ ร้อยละ 28 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) จะเห็นว่า การที่เอกชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐ เพราะสำหรับรัฐเพียงฝ่ายเดียวคงไม่สามารถรับภาระในการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นรัฐตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาของเอกชนมาโดยตลอด จึงได้ให้การอุดหนุนส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือ ทั้งทางด้านการเงิน วิชาการ และอื่น ๆ เช่น การอุดหนุนด้านการเงินเป็นค่าใช้จ่ายรายหัว ทั้งโรงเรียนเอกชนปกติ โรงเรียนเอกชนประเภทการกุศล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม ช่วยเหลือเงินทุนหมุนเวียน วัตถุประสงค์ให้โรงเรียนเอกชนกู้ยืมสำหรับใช้ประโยชน์ ในการดำเนินกิจการโรงเรียน ช่วยเหลือเป็นกองทุนสงเคราะห์และการให้สวัสดิการครู ให้เงินเพิ่มวุฒิตามอัตราเงินเดือนประเภท ข. การส่งครูช่วยสอนโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนด้านการบริหารการจัดการ ส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาในระบบโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

แต่จากอดีตที่ผ่านมาแม้ว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน ประสบกับ ปัญหามากมาย คือ

ประการที่ 1 ได้แก่ ปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนรัฐบาล มีจำนวนจำกัด นักเรียนจึงหันมาเข้าโรงเรียนเอกชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือระดับดึกว่า ระดับเท่าเทียม และระดับค้อยกว่า ซึ่งแต่ละระดับจะจัดเก็บค่าเล่าเรียนแตกต่างกัน ทำให้ นักเรียนยากจนไม่มีโอกาสเรียนในโรงเรียนระดับดึกว่า

ประการที่ 2 ได้แก่ ปัญหาการผลิตกำลังคนเกินความต้องการ หรือผิดแนวทาง นโยบายในด้านการผลิตกำลังคนของชาติในอนาคต เนื่องจากไม่มีแผนการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า จะให้โอกาสเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านใดเพียงไร และไม่มีกำกวดและควบคุมจำนวน และประเภทของสถานศึกษาเอกชน

ประการที่ 3 ได้แก่ ปัญหาเรียกเก็บเงินพิเศษนอกเหนือไปจากค่าธรรมเนียมที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มาก

ประการที่ 4 ได้แก่ ปัญหาคุณภาพทางการศึกษา สถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ ทุกระดับมีคุณภาพการศึกษาค้อยกว่าโรงเรียนรัฐบาล เนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอต่อ ค่าดำเนินการ จึงต้องลดค่าใช้จ่ายโดยการจ้างครูที่มีวุฒิต่ำ แต่ขณะเดียวกันก็เพิ่มจำนวน นักเรียนมากขึ้น ไม่ลงทุนด้านอุปกรณ์ศึกษา ไม่สอนตามหลักสูตร

ประกาศที่ 5 ปัญหาความประพฤติของนักเรียนเสื่อมเสีย ขาดระเบียบวินัย สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป เนื่องจากละเลยการอบรมควบคุมและแนะนำแก่เด็ก

ประกาศที่ 6 ได้แก่ ปัญหาสวัสดิการและคุณภาพของครูสถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ มักจ้างครูวุฒิต่ำ ให้อัตราเงินเดือนต่ำกว่าวุฒิ ทำให้ครูขาดกำลังใจและมีทัศนคติไม่ดีต่อการเป็นครูในโรงเรียนนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

ประกาศที่ 7 ปัญหาการขาดแคลนครู ที่มีความสามารถตรงกับวิชาที่สอน เช่น ภาษา อังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และปฐมวัย เนื่องจากอัตราค่าจ้างและการลาออกของครู โรงเรียนเอกชนมีสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2537)

จากปัญหาของการจัดการศึกษาของภาคเอกชนดังกล่าวข้างต้นทุกระดับจะเห็นว่า การจัดการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด คือ การจัดการศึกษาระดับ อาชีวศึกษา ซึ่งถือว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตกำลังคนในระดับกลาง ซึ่งมักจะเปิดสอนในระดับ ปวช. ปวท. และปวส. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และหัตถกรรม จากการสำรวจในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าเด็กที่จบ ม. ปลาย มีความต้องการที่จะศึกษาต่อสายอาชีพ คือด้านบริหารธุรกิจและมักเลือกเรียนวิชาชีพเป็น วิชาเอก ซึ่งสอดคล้องกับปัจจุบันว่าเรากำลังขาดนักการบัญชี ดังนั้นเราจึงต้องเร่งผลิต นักเรียนในสาขาวิชาดังกล่าว เพราะเด็กที่สำเร็จอาชีวศึกษาถือเป็นการผลิตบุคลากร เข้าสู่ตลาดแรงงานในระดับกลาง แต่เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ รัฐเป็นผู้จัดการศึกษาและพบว่ารัฐไม่สามารถจัดการศึกษาได้ครบ 100 เปอร์เซ็นต์ ในส่วนนี้ จึงทำให้เอกชนต้องเข้ามาแบ่งเบาภาระของรัฐ ในการลงทุนจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา สำหรับการพัฒนาด้านอาชีวศึกษามักจะพัฒนามาจากโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่แต่ก็ นับว่ายังไม่พร้อมเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

ในปัจจุบัน การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาอาชีพที่มุ่งเน้นในตัวบุคคล เพื่อทำงานได้ ทำงานเป็นและมีงานทำ การอาชีวศึกษาในอนาคตอันใกล้จะมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของโลก ดังนั้นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชนจะต้องปรับตัวให้มีความพร้อม และมีประสิทธิภาพ คุณภาพเป็นมาตรฐานสากล เพื่อแข่งขันกับการจัดการศึกษานานาชาติได้ (บุญมี เณรยอศ, 2539: 166) แต่ปัจจุบัน มักจะมีคำกล่าวว่า นักเรียนอาชีวศึกษาจบแล้วไม่มีประสิทธิภาพถือเป็นความล้มเหลว ด้านการเรียนการสอนนั้น โดยสภาพความเป็นจริงไม่ถือเป็นความล้มเหลวจากการจัด การศึกษา แต่เกิดขึ้นจากสาเหตุเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนไม่มีมโนทัศน์ใน

ด้านการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะส่วนใหญ่มาจากนักธุรกิจ ไม่ได้มาจากนักวิชาการทางการศึกษา จึงทำให้ไม่ได้คำนึงถึงประสิทธิผลของนักเรียน ที่จบออกมาอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

แม้ว่ารัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย จะมีแนวนโยบายที่จะสนับสนุน ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ดังนั้นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เอกชน จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีความรู้ มีความสามารถ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นทั้งนักบริหาร นักการจัดการ และเป็นผู้นำ การที่โรงเรียนจะจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ถือว่าความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะผู้บริหารเปรียบเทียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน เป็นผู้ส่งเสริมความก้าวหน้าของการเรียนการสอนเป็นผู้จัดการให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบงานของโรงเรียนตั้งแต่งานสูงสุดลงมาจนถึงงานต่ำสุด (ช่วง บัณฑิต, 2516) ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการบริหารการศึกษา เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นหัวหน้าหน่วยบริการที่เล็กที่สุดใน การจัดการศึกษานโยบาย หลักสูตร ความมุ่งหมายทางการศึกษา หรือวิธีสอนต่าง ๆ นั้น โรงเรียนจะนำไปใช้หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนทั้งสิ้น ถ้าผู้บริหารไม่เข้าใจหน้าที่ ของตน ไม่ดำเนินภารกิจให้ถูกต้องแล้วนโยบายต่าง ๆ ก็จะไม่เป็นไปตามที่ราชการ ต้องการ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้มีความสำคัญในการจัดการศึกษาเป็น อย่างยิ่ง ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับหวังที่จะให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ (Leadership) สูง คือเป็นผู้ที่มีบทบาทที่เหมาะสม (Leadership Role) มีคุณลักษณะ (Leadership Traits) ที่เอื้อต่อความสำเร็จและมีพฤติกรรม (Leader's Behaviors) ที่ช่วยให้ โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำสูงเชื่อว่าจะช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความรู้ความสามารถ และศักยภาพบริหารโรงเรียน ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ในความสำเร็จของ การบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร เราอาจจะกล่าวได้ว่าโรงเรียนจะดี หรือไม่ดีมีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนหรือสถานศึกษาเอกชน ซึ่งมีบทบาทในการจัดการศึกษารอบคลุมไป ทั่วทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ทั้งสายสามัญและ สายอาชีพ อาชีวศึกษา การศึกษาพิเศษและอุดมศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันที่รับผิดชอบ ในการสร้างและพัฒนาคุณลักษณะพื้นฐานเพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องมี

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ มีความสำคัญและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ มีความชำนาญงาน ตลอดจนเป็นผู้ดำเนินการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ ของผู้บริหารที่ทำให้การดำเนินการของโรงเรียนบรรลุความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ถ้าหากได้มีการศึกษาและพัฒนาแบบภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารสถานศึกษาของเอกชนอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาแบบภาวะผู้นำที่สามารถใช้พัฒนาผู้บริหาร ได้อย่างเป็นรูปธรรมจะช่วยให้สถานศึกษา ดำเนินกิจกรรมสนองตอบต่อนโยบายการพัฒนาการศึกษาของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติสืบไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามทฤษฎี 3 มิติ ของ William J. Reddin (1970) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย อุตัย หิรัญโต (2520)

2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษแบบภาวะผู้นำโดยยึดกรอบทฤษฎี 3 มิติ (Three Dimensions Theory) ของ Willaim J. Reddin ประกอบด้วย

1. มิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์
2. มิติสัมพันธภาพ หรือมิตรสัมพันธ์
3. มิติประสิทธิผล

Reddin ได้แบ่งผู้นำออกเป็น 2 แบบใหญ่ คือ ผู้นำที่มีประสิทธิผลมาก และผู้นำที่มีประสิทธิผลน้อย และแต่ละแบบแบ่งออกได้ 4 ชนิด คือ

2.1 ผู้นำที่มีประสิทธิผลน้อย ได้แก่

- 2.1.1 ผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่ (Deserter)
- 2.1.2 ผู้นำแบบนักบุญ (Missionary)
- 2.1.3 ผู้นำแบบผู้เผด็จการ (Autocrat)
- 2.1.4 ผู้นำประนีประนอม (Compromiser)

2.2 ผู้นำที่มีประสิทธิผลมาก ได้แก่

- 2.2.1 ผู้นำแบบยี่กระบบระเบียบ (Bureaucrat)
- 2.2.2 ผู้นำแบบนักพัฒนา (Developer)
- 2.2.3 ผู้นำแบบเผด็จการอย่างมีศิลป์ (Benevolent Autocrat)
- 2.2.4 ผู้นำแบบนักบริหาร (Executive)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้จัดการโรงเรียน ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในปีการศึกษา 2540

2. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งเปิดสอนในประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและหัตถกรรม

3. แบบภาวะผู้นำยี่กรอบทฤษฎี 3 มิติ (Three Dimensions Theory) ของ William J. Reddin ประกอบด้วย มิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ มิติสัมพันธ์ภาพ หรือ มิตรสัมพันธ์ มิติประสิทธิผล แบ่งผู้นำออกเป็น 2 แบบ และแต่ละแบบแบ่งออกเป็นได้ 4 แบบย่อย ๆ คือ

3.1 ผู้นำที่มีประสิทธิผลน้อย ได้แก่

- 3.1.1 ผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่ (Deserter)
- 3.1.2 ผู้นำแบบนักบุญ (Autocrat)
- 3.1.3 ผู้นำแบบผู้เผด็จการ (Missionary)
- 3.1.4 ผู้นำแบบประนีประนอม (Compromiser)

3.2 ผู้นำที่มีประสิทธิผลมาก ได้แก่

- 3.2.1 ผู้นำแบบยึดระบบระเบียบ (Bureaucrat)
- 3.2.2 ผู้นำแบบนักพัฒนา (Developer)
- 3.2.3 ผู้นำแบบเผด็จการอย่างมีศิลป์ (Benevolent Autocrat)
- 3.2.4 ผู้นำแบบนักบริหาร (Executive)

4. แบบผู้นำ หมายถึง การพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้นำในการบริหารงานตาม ทฤษฎี 3 มิติ โดยสรุปจาก Managerial Effectiveness ของ William J. Reddin ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 แบบ คือ

4.1 ผู้ละทิ้งหน้าที่ (Deserter) คือผู้นำที่ไม่สนใจงาน ขาดความรับผิดชอบ และขาดมนุษยสัมพันธ์ ไม่ส่งเสริมให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาทำงาน

4.2 นักบุญ (Missionary) คือผู้นำที่มุ่งสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็นสำคัญ ไม่คำนึงถึงงาน ไม่กล้าเสี่ยงและไม่คำนึงถึงจุดประสงค์ของหน่วยงาน

4.3 ผู้เผด็จการ (Autocrat) คือ ผู้นำที่คิดว่าตนเองสำคัญกว่าคนอื่น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมุ่งงานอย่างเดียว ขาดความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4.4 ผู้ประนีประนอม (Compromiser) คือ ผู้นำที่มุ่งทั้งความสำเร็จของงาน และสัมพันธ์ภาพของผู้ร่วมงาน แต่ขาดความสามารถจึงต้องใช้เวลาประนีประนอมตลอดเวลา

4.5 ผู้ยึดระบบระเบียบ (Bureaucrat) คือ ผู้นำที่ไม่สนใจทั้งงานหรือความสัมพันธ์กับบุคคล ยึดกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด แต่ก็สามารถที่จะให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาทำงานให้สำเร็จ

4.6 นักพัฒนา (Developer) คือผู้นำที่ทำงานร่วมกับผู้อื่น ๆ ได้ดี รู้จัก จูงใจผู้ร่วมงานและพัฒนาบรรยากาศในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้ร่วมงาน มีความพึงพอใจ และงานสำเร็จ

4.7 ผู้เผด็จการอย่างมีศิลป์ (Benevolent Autocrat) คือ ผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มุ่งมั่นทั้งงานเฉพาะหน้า และงานในระยะยาว สร้างบรรยากาศให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาเชื่อฟังมีศิลปะในการปฏิบัติงาน

4.8 นักบริหาร (Executive) คือ ผู้นำที่มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม เป็นผู้นำที่ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล และแนวทางในการพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน และหน่วยงานในสังกัดอื่น ๆ
2. ผลการวิจัย จะเป็นข้อมูลประกอบ การสรรหา การเลือกสรร และแต่งตั้ง ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และหน่วยงานในสังกัดอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนทั่วประเทศ จำนวน 310 คน ในปีการศึกษา 2540
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งบริหาร ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
  - ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบ MSDT (Management Style Diagnosis Test) ตามแนวของ Reddin จำนวน 64 ข้อ ซึ่งแปลและเรียบเรียง โดย อุทัย หิรัญโค (2520: 292-303) ในหนังสือ “ศิลปศาสตร์ของนักบริหาร” ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนา ปรับปรุงข้อความบางข้อความ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ตอบแบบทดสอบ แต่ยังคงให้ความหมายและใจความสำคัญเหมือนเดิม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามและแบบทดสอบทั้งหมดไปทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบ ส่งแบบสอบถามและแบบทดสอบกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ตามชื่อ ที่อยู่ ที่ผู้วิจัยจำหน่ายของ พร้อมติดอากรแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว

4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่และสถิติค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้ตารางการวิเคราะห์ทฤษฎี 3 มิติ ที่ Reddin สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์เป็นรายบุคคล โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ลำดับขั้นตอนของการเสนอผลงานวิจัย

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสาร และวรรณคดีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยความสำคัญของผู้นำ ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ แบบของผู้นำ บทบาทหน้าที่ของผู้นำ คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ ทฤษฎีภาวะผู้นำทั่วไป สาระสำคัญของทฤษฎี 3 มิติ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ